

Вяра

03.01 по еретическия, †21 декември по църковния календар - Св. мъченица Юлиания и пострадали с нея в Никомидия. Св. мъченик Темистоклий

**Страдания на света мъченица Юлиания
Девица и на другите с нея († 304 г.)**

*Света мъченица Юлиания.
Фрагмент от стара стенопис в
българския град Костур, днес
Кастория, Егейска Македония*

По време на царуването на нечестивите римски царе: Диоклетиан на Изток и Максимиан - на Запад, във византийския град Никомидия господствало идолослужението. По това време там живеел един богат и знатен човек на име Африкан, твърде привързан към езическото нечестие. Той имал дъщеря на име Юлиания. Когато тя започнала да израства и цъфти с красотата си и в същото време да проявява

ум и добронравие, един от царските сановници на име Елевсий, като изпреварил другите кандидати, се сгодил за нея. Бракът бил отложен до нейното пълнолетие. Междувременно Иулиания чула евангелската проповед за Христа, повярвала в Него и станала тайна християнка. Като гледала красотата на небето, земята, морето и огъня, тя търсела Този, Който е създал всичко това, и от творението се научила да познава Твореца, както говори свети апостол Павел: "Защото онова, що е невидимо у Него, сиреч, вечната Му сила и Божеството, се вижда още от създание мира чрез разглеждане творенията." И тя размишлявала в душата си: "Един е истинският Бог, на Когото трябва да се поклоним, бездушните идоли не са богове, а са жилище на бесовете." От това време тя започнала усърдно да се моли и да чете божествени книги, като се поучавала в закона на Господа денем и нощем тайно от своя баща, който бил ревностен езичник, приятел на бесовете и враг на християните. Майката на Иулиания, която също била езичница, не отхвърляла християнската вяра. Впрочем тя не служела усърдно нито на идолите, нито почитала Христа и затова не се интересувала към коя вяра се придържа дъщеря ѝ. И така, поради небрежността на своята майка, блажената Иулиания леко скривала от бащата вярата си в Христа и се упражнявала усърдно в молитва и четене на Божествените Писания. Изпълнила сърцето си с любов към Бога и утвърдена в благочестието, тя размишлявала как да се откаже от този, за когото била сгодена, да избегне брака с нечестивия, да запази девството си ненарушено от идолопоклонника и тялото си чисто от бесовския слуга.

Когато приближило времето на брака, тя изпратила пратеници при своя годеник Елевсий, за да му кажат:

- Не се готви напразно за брак. Нека ти бъде известно, че няма да се съглася да се омъжа за тебе, ако не станеш епарх на тази страна.

Светата постъпила така, понеже била уверена, че Елевсий не може да достигне този сан и по такъв начин ще избегне брака с него. Но Елевсий бил запален от любов към нея и започнал щателно да се домогва до сана на епарх и чрез усиленни молби, чрез богати дарове и силни ходатаи умолявал царя да го почете с този сан. Като минало много време и той изхарчил много средства, макар и с огромно усилие, при помощта на беса той достигнал желаното. Дяволът, който желаел да попречи на доброто намерение на светата дева, помогнал на Елевсий. Щом станал епарх, той веднага изпратил пратеници при годеницата си да кажат:

- Радвай се, Иулиания, понеже имаш за жених мене, който съм удостоен със слава, понеже станах епарх! Готви се за брак.

Света Иулиания видяла, че не може да избегне мрежите на Елевсий с измисления предлог и явно му открила това, което дълго скривала в сърцето си, а чрез пратениците му отговорила така:

- Добре е, че си удостоен с този чин, но ако не се поклониш на моя Бог и не служиш на Господ Иисус Христос, на Когото аз служа, си търси друга жена за брак. На мен си неугоден, понеже не желая да имам за мъж човек, който не изповядва една вяра с мене.

Като чул това, Елевсий се учудил на промяната на своята годеница и силно се разгневил. Повикал баща ѝ Африкан и започнал да го разпитва:

- Защо дъщеря ти се отказва от нашите богове и се гнуси от мен?

Елевсий съобщил на Африкан всичките думи, предадени чрез пратениците.

Като чул това, Африкан изпаднал в недоумение от

неочакваното обстоятелство и се разгневил на Иулиания не по-малко от епарха, тъй като сам бил ревностен почитател на своите скверни богове. Вкъщи той започнал кротко и бащински да я разпитва:

- Кажи ми, възлюблена моя дъще и сладка светлина за очите ми, защо се отричаш от брака и отказваш ръката на епарха?

Света Иулиания дори не искала да слуша за това и казала:

- Престани, татко! Аз се кълна в моята надежда - в моя Господ Иисус Христос, че Елевсий няма да встъпи с мене в брак, ако първо не приеме моята вяра, понеже що за брак е това, тялом да бъдем съединени, а духом разделени и да враждуваме един против друг?

Вън от себе си от гняв, бащата на Иулиания възкликнал:

- Безумна ли си, окаяна, или обичаш мъчения?

- Мъченията за Христа обичам - отвърнала светата дева.

- Кълна се във великите богове Аполон и Артемида, че ще те хвърля на зверовете и кучетата, за да изядат тялото ти - извикал Африкан.

Девицата отговорила:

- Защо се бавиш! Нека дойдат кучетата, нека дойдат зверовете и нека да има за мене вместо една - много смърти, понеже ще се радвам да умра няколко пъти за Христа и всеки път да получа от Него въздаяние.

Тогава бащата пожелал с хитрост да я склони към своето желание, изоставил гнева и започнал ласкав разговор с нея, като я молел и уговарял да го послуша. Изпълнена с добро упование, светата смело възразявала и без боязън говорела:

- Нима и ти си подобен на твоите глухи богове, понеже имаш

уши, а не чуваш? Не ти ли казах с клетва, че не мога да имам общение с Елевсий, ако той първо не се поклони на моя Христос?

Като чул това, бащата я заключил в стаята. След това отново я извел оттам с добри и ласкави думи и със сълзи на очи я уговарял да почете боговете и да обикне Елевсий. Но мъжествената девица отново отговаряла:

- Няма да принеса жертва на боговете, няма да се поклоня на истукани, няма да обикна нечестивия Елевсий! На Единия Христос се покланям, Христа почитам, Христа обичам!

Тогава бащата се разгневил, хванал блажената и започнал да я бие без пощада: хвърлил я на земята, влачел я за косите, тъпчел я с нозе - не като родител, но като мъчител. Не проявил към нея ни най-малко родителска жалост, а в лютата си ярост и неудържим гняв я биел, забравяйки естествената любов на бащата към дъщерята. Бил я дотогава, докато сам не се уморил, така че блажената девица едвам останала жива. След това изпратил да доведат годеника ѝ - епарха Елевсий, за да прави и той с нея каквото поиска. Бидейки презиран от девицата, изпълнен с огромна ярост, дишайки гняв и скърцайки със зъби срещу нея, той счел за велико безчестие това, че тя се погнусила от него и отхвърлила любовта му. Затова много се зарадвал, че била предадена в ръцете му и получил власт над нея. И ето, той замислил да я съди публично (понеже бил епарх) уж за непочитане на боговете, а в действителност като отмъщение за презрението към него. Като седнал на съдийското място, той заповядал да доведат на разпит агницата Христова.

Когато светата девица Иулиания излязла на съд пред жениха си Елевсий, красотата на лицето ѝ възсияла като заря и всички отправили погледи към нея. Като погледнал към нея, Елевсий веднага омекнал и гневът му мигом се обърнал в любов.

Отначало той не можел да каже нито една жестока дума, но мирно и ласкаво беседвал с нея, обхванат от желание да обладае девицата.

- Повярвай ми, най-прекрасна девице - говорел той, - че ако ме избереш за мъж, ще бъдеш освободена от всички тежки мъки, които те очакват, дори да не принесеш жертви на боговете. Няма да те принуждавам към това, само се съгласи на брак с мене.

На това Христовата невеста отвърнала:

- Никаква дума, нито мъка, нито дори самата смърт няма да ме заставят да се съединя с тебе в брак, преди да станеш християнин и да приемеш свето кръщение.

- И това бих направил, възлюбена моя - отговорил Елевсий, - ако не се боях от царския гняв, понеже, ако царят узнае за това, ще ме лиши не само от високия сан, но заедно с него от живота.

Светата казала:

- Ако ти така се боиш от своя цар, който е смъртен, временен, имащ власт само над тялото, но не и над душата, то как аз да не се боя от Безсмъртния Цар, Който има власт над всички царе и владее над всяко дихание и душа. И как да се съединя в съпругески съюз с Неговия враг?! Ако някой от твоите раби встъпи в дружба с твоя враг, приятно ли ще ти бъде и не би ли се разгневил на този твой раб за това? И така, не се самозалъгвай, недей да пустословиш в надежда да ме убедиш. Ако искаш, обърни се към моя Бог и ти. Ако не го направиш, убий ме, хвърли ме в огъня, покрий ме с рани, предай ме на зверовете и ме подложи на каквито искаш мъки, но няма да те послушам, понеже си ми противен. Съпругеството ми с тебе за мене е равно на дружба с

бесовете, а бракът с тебе - като смърдящ гроб пред очите ми.

Като чул това, Елевсий избухнал в гняв и изменил лицето си, понеже такава е нечистата любов, когато я презрат и се погнусят от нея. Заповядал да съблекат Иулиания и да я разпънат кръстообразно, като привържат ръцете и нозете с връв, а после да я бият със сухи жили и пръти. Шестима воители биели светата дотогава, докато сами не се уморили. А тя, макар и немошен по естество съсъд, мъжествено претърпяла мъченията.

Епархът заповядал на воитите си да прекратят бичуването и казал:

- Иулиания, това е само начало, очакват те несравнимо по-големи мъки, ако не принесеш жертви на великата Артемида.

Но мъченицата предпочитала да понесе мъки, отколкото да слуша Елевсий, който все още се надявал да я склони към изпълнение на волята му, и казвала:

- Ти наистина си безумен и безразсъден! Защо не ме мъчиш още? Какво чакаш? Аз повече съм готова да търпя мъки, отколкото ти - да ме мъчиш.

Товага светата била окачена да виси за косите си и висяла немалко време, така че кожата на главата се отделила от тялото, лицето подпухнало и веждите се вдигнали нагоре. Елевсий, който все още изпитвал любов към нея, се надявал и ласкаво я убеждавал да пощади себе си. Но неговите думи и молби нямали никакъв успех, а той се разгневил още повече и заповядал да горят хълбоците ѝ с нагорещено желязо. Горили и други части на тялото ѝ, а след това, като завързали ръцете ѝ, прободили с остро желязо бедрото ѝ и полумъртва я хвърлили в тъмницата.

Света Иулиания лежала на земята в тъмницата и викала към

Бога:

- Господи, Боже мой, Който си всемогъщ, непобедим по сила и твърд в делата! Отнеми от мене тези скърби и ме избави от болките, както си избавил Даниил от лъвовете и Текла от огъня и зверовете! Баща ми и майка ми ме изоставиха, но Ти, Господи, не отстъпвай от мене, и както някога си запазил израилтяните, минаващи през морето, и си потопил враговете им, така запази и мене днес. Съкруши въстаналия против мене Елевсий, а заедно с него и сатаната, който се старае да ми попречи в спасението, о, непобедими Царю!

Докато тя още се молела и молитвата била на устата ѝ, невидимият враг, дяволът, преобразен като светъл ангел, се явил пред нея във видим образ и казал:

- Ето, Иулиания, ти търпиш тежки мъки, а още по-тежки и наистина нетърпими ти е приготвил Елевсий. Когато излезеш от тъмницата, веднага принеси жертва на боговете, понеже не можеш вече да понасяш силната болка на мъченията.

Светата попитала:

- Кой си ти?

Дяволът отговорил:

- Аз съм ангел, и понеже Бог много се грижи за теб, ме изпрати тук. Той иска да послушаш епарха и да не погине тялото ти от многото мъчения. Господ е милосърден и ще ти прости това заради немощата на измъчената ти плът.

Като чула това, мъченицата се учудила и смутила, понеже виждала, че по вид явилият се е ангел, но по думите си - враг. Въздъхнала дълбоко в сърцето си и със сълзи на очи казала:

- Господи мой, Създателю на вселената, Когото Единствен хвалят Небесните Сили и от Когото треперят бесовете! Не

презирай мене, която страдам заради Тебе, за да не би врагът ми да смеси някога сладостта с горчивина и да ми я поднесе. Каж ми, кой е този, който ми говори такива думи? Кой е този, който нарича себе си Твой раб?

Така викала светата и веднага била чута, понеже от небето се раздал глас:

- Дерзай, Иулиания! Аз съм с тебе! С дошлия при тебе прави каквото искаш: давам ти над него власт и сила. От него самия узнай кой е той и защо е дошъл при тебе.

И веднага се случило следното чудо: паднали оковите, паднало и желязото, пробило бедрото ѝ, а светата станала съвсем здрава и силна по тяло. Дяволът, удържан от Божиата сила, стоял и не можел да бяга, свързан с невидими връзки. Светата мъченица го хванала като негоден роб и като да бил на съд, започнала да го разпитва кой е той, откъде е и от кого е изпратен. Дяволът, макар и изпълнен с лъжи, бил принуден от мъчещата го сила на Създателя и против волята си започнал да говори истината.

- Аз съм дявол - казал той, - един от първите князе на тъмнината и съм изпратен от моя баща, сатаната, да те изкуся и прелъстя, понеже бяхме много уязвени от молитвите ти, от девическото ти целомъдрие и мъжествено търпение. Аз съм този, който някога посъветва Ева в рая да престъпи Божиата заповед за своя погибел. Аз внуших на Каин да убие брат си Авел. Аз научих Навуходоносор да постави в полето Деир златен истукан. Аз прелъстих иудеите да се поклонят на идолите. Аз направих премъдрия Соломон безумен, като възбудих в него страст към жените му. Аз внуших на Ирод избиването на младенците, а на Иуда - да предаде Учителя, а самият той да се обеси. Аз възбудих евреите да пребият с камъни Стефан, подбудих Нерон да разпне Петър надолу с главата, а Павел да посече с меч.

Като чула това, света Иулиания извършила ново чудо - нанесла му рани и го свързала с окови (освен невидимите, с които дяволът бил свързан от Бога), завързала го и започнала да го бие. Божията сила го удържала с окови, които не му давали възможност да избяга и макар и невидимо, действително му причинявали болка. Господ го предал във властта на Своята възлюбена невеста. И бесът търпял болка както от ръцете на девицата, така и от Божиите ръце, понеже заедно с вещественото бичуване получавал и невестествена рана.

- Горко ми - викал той, - какво да правя и как да избягам? Мнозина съм прелъстил и подхвърлил на бедствия, а сега сам съм измамен и паднах в беда. На мнозина причиних рани, а днес сам съм свързан от ръцете на девица и съм раняван от тях. Мнозина направих свои роби, а днес самия мен държат като роб и пленник. О, татко мой, сатана! Защо ме изпрати тук? Нима не знаеше, че няма нищо по-силно от девството и по-крепко от молитвите на мъчениците?

Така света Иулиания цяла нощ мъчила беса, а на сутринта епархът заповядал, ако е жива, да я изведат от тъмницата. Светата тръгнала, като влекла след себе си и дявола. По пътя го захвърлила в една купчина мръсотия. Застанала пред Елевсий, озарена от предишната красота и благообразие на лицето си и с напълно здраво тяло, като че никога не била изпитвала никакви мъки. Удивен, мъчителят казал:

- Кажи ми, Иулиания, кога и по какъв начин се научи на това магьосничество? И с какво изкуство така бързо се изцели от раните, че няма и следа от тях?

Светата девица отговорила:

- Не съм запозната с никакво магьосническо изкуство, но ме изцели неизречената Божия сила, която не само тебе, но и

твоя баща - сатаната - посрами, а мен направи далеч по-силна от двама ви. И ти и твоят господар - дяволът, сте в нозете ми, понеже свързах твоя владика, за когото ти работиш, а твоите мъчения, сякаш че не са били. Така моят Христос тук унищожи вашата сила, а там на тебе, на твоя баща и на вашите слуги е приготвил вечен огън и страшен тартар, страшна тъмнина и изпълнено с незаспиващи червеи място, което ти скоро ще получиш.

Щом чул от устата на светата за вечния огън, мъчителят заповядал да приготвят голям огън. Загрели силно пещта и хвърлили в нея светата девица. Но тя стояла невредима сред огнения пламък, молела се на Господа и заплакала. И изведнъж нейните малки сълзи станали като огромни извори, които угасили огъня.

Целият никомидийски народ бил поразен от това чудо и в Христа повярвали около петстотин мъже и сто и тридесет жени. Всички те като че с едни уста викали:

- Един е Бог, Един, това е Този, Когото прославя мъченицата Иулиания, и ние вярваме в Него, а от езическото идолопоклонство се отричаме. Ние сме християни! Нека дойде върху ни меч, да дойде огън, да дойде и най-люта смърт! Ние сме готови да умрем заедно с Иулиания за Единия Истински Бог!

Докато те викали така на всеослушание, епархът заповядал да доведат въоръжени воители и като отделил всички повярвали от събралия се народ, наредил да ги посекат с меч, което и било изпълнено. Всички с радост прекланяли главите си пред меча и умрели за Христа, като приели кръщение в собствената си кръв.

Дишайки неукротима ярост, мъчителят заповядал да съблекат светата девица, да я хвърлят в кипящ котел и да я

варят там като някаква храна. Но котелът бил като топла баня след усилена работа, понеже ни най-малко не навредил на тялото ѝ, а само я измивал като в купел, понеже при нея слязъл Ангел Господен и я запазил невредима. А огънят от пещта се устремил към стоящите наоколо и изгорил всички, до които достигнал. След това котелът се пропукал и мъченицата излязла невредима от него.

Гледайки това, мъчителят недоумявал какво да предприеме, понеже неговите мъчения не достигнали целта. Като се смятал за осмян и посрамен от девицата, той започнал да скубе косите си, да дере лицето си, да къса дрехите си и в силен гняв да произнася хулни и ругателни думи към своите богове, че служейки им, не могъл да победи една девица. След това осъдил светата на посичане с меч.

Дяволът, който бил вързан и бит в тъмницата, отново се явил, стоял далеч (понеже се боял от светата мъченица и помнел ударите, нанесени му от нея) във видим образ на човек, радвал се на осъждането на смърт и подбуждал воините по-скоро да я убият. Когато светата погледнала към него със страшно око, той веднага затреперил и завикал:

- Ох, горко ми! Тази немилостива девица иска отново да ме хване в ръцете си!

И като извикал това на глас пред всички, изчезнал.

Воините взели мъченицата и я повели за посичане. А светата вървяла с радост, сякаш че отивала на сватба и бързала за брачния чертог. Като се помолила, тя преклонила светата си глава пред меча и била посечена. Така тя се съчетала със своя възлюбен Жених - Христос Господ, за Когото с радост пострадала.

Една римлянка на име София, която по това време била по

своя работа в Никомидия, взела тялото на Христовата мъченица и се върнала с него в Рим. Като го донесла в дома си, тя построила благолепна църква, посветена на света Иулиания, и с чест положила в нея светите мощи.

Елевсий скоро бил застигнат от Божието наказание: когато плавал по море, се вдигнала буря, разбила кораба и всички, които били там, потънали. Сам Елевсий, за още по-голяма беда и мъчение, се спасил от удавяне и доплувал до един остров, където бил разкъсан от кучета.

Така нечестивецът загинал с позор, като получил достойно възмездие за делата си.

Такива били мъченическият подвиг и страдалческата кончина на Христовата невеста Иулиания.

Тя била сгодена за Елевсий на девет години, а на осемнадесет чрез кръвта си се съчетала с Безсмъртния Жених, като положила душата си за Него и днес се весели в небесния чертог с Христа Бога, Който е възхваляван и прославян от всяко създание в безкрайните векове. Амин.

Тропарь мученицы Иулиании

глас 4

Агница Твоя, Иисусе, Иулиания/ зовет велиим гласом:/ Тебе, Женише мой, люблю,/ и, Тебе ищущи, страдальчествую,/ и сраспинаюся, и спогребаяюся крещению Твоему,/ и стражду Тебе ради,/ яко да царствую в Тебе,/ и умираю за Тя, да и живу с Тобою,/ но, яко жертву непорочную, приими мя, с любовию пожершуюся Тебе. Тоя молитвами,/ яко милостив, спаси души наша.

Кондак мученицы Иулиании

глас 3

Девства добротами преочищена, девице,/ и мучения венцы,
Иулиание, ныне венчавшись,/ даеши сущим в нуждах и
недузех исцеление и спасение,/ приступающим к раце твоей:/
Божественную бо благодать Христос источает и жизнь вечную.

В памет на светия мъченик Темистоклий († 251 г.)

Свети Темистоклий живял по време на царуването на Деций и бил пастир на овце в град Мир Ликийски. По това време местният областен управител Асклипий повдигнал гонение срещу християните по заповед на царя. Между другото той търсел свети Диоскорид, който се укривал, бягайки в планините. Изпратените в търсене на Диоскорид срещнали Темистоклий, който пасял овцете, и го попитали за Диоскорид, но пастирът не им го открил, а казал:

- Тук няма никого!

А самия себе си той предал на тях, като се назовал християнин и изповядал Христа пред тях. Те го хванали и го довели пред управителя Асклипий. Князът заповядал да го бият по корема, докато не се разкъса. После го окачили на едно дърво. След това го свалили и го влачили по желязо с остри шипове така, че цялото му тяло било изпонаранено и порязано. Така той предал духа си на Бога.

ЧЕТИ-МИНУТИ

